

PLANINARSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE
MOUNTAINEERING UNION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

71 000 Sarajevo, BiH, Ferhadija 9, tel/fax: +387 33 55 56 85, e-mail: psbih1@bih.net.ba , www.psbih.ba

PRAVILNIK ZA VODIČE
PLANINARSKOG SAVEZA
BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, mart 2009.god.

Na redovnoj sjednici Upravnog odbora Planinarskog saveza Bosne i Hercegovine koja je održana 26.03.2009.god u Sarajevu, na prijedlog Komisije za Vodiče Planinarskog saveza BiH, a na osnovu zaključaka zbornice Vodiča PS BiH iz 2008.god. donesen je sa izmjenama i dopunama :

PRAVILNIK ZA VODIČE **PLANINARSKOG SVEZA BiH**

I: UVODNE NAPOMENE

Član 1.

Pravilnik za vodiče PS BiH (u daljem tekstu Pravilnik) uređuje status Vodiča Planinarskog saveza BiH (u daljem tekstu **Vodič**), pravce i dužnosti djelovanje i područje djelovanja, osposobljavanje i kategorizaciju registracije vodiča planinarskog saveza BiH u okviru Planinarskog saveza Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu PS BiH).

Član 2.

Vodič je dobrovoljan pristup za svakog ko uspješno završi stručni program osposobljavanja. Vodič je stručno obučeno lice u sportu na području planinarstva i nosilac je stručnog zvanja. Vodič planinarskog saveza BiH može biti svako bez obzira na spol i kategoriju zvanja. Svi Vodiči su upisani u registar Vodiča PS BiH, kojeg vodi komisija za vodiče PS BiH (u daljem tekstu KV PS BiH)

II: DUŽNOSTI I PRAVA VODIČA

Član 3.

Dužnosti su :

- sudjelovanje u svim aktivnostima PS BiH,
- da se brine o pravilima i programima za stručno usavršavanje,
- da na turi ima potrebnu opremu,
- da aktivno sudjeluje u svim vodičkim aktivnostima u svojim društvima, klubovima i PS BiH,
- da svake tri godine obnavlja svoje znanje vodiča kroz edukaciju i napredovanje u kategorizaciji,
- da svake godine obnavlja svoju registraciju,
- da doprinosi učlanjenju novih članova u planinarska društva, klubove i PS BiH,
- da svojim djelovanjem učestvuje u širenju programa svojim matičnih društava, klubova i PS BiH,
- da pomaže u obrazovanju novih vodiča,
- da učestvuje u interesu registracije svih članova u PS BiH i da ustrajava u tom,
- da čuva kulturno-historijska dobra,
- da čuva okoliš,
- da djeluje u skladu sa Pravilnikom VODIČA PS BiH, statutom svojih društava, statutom PS BiH i kodeksom ponašanja u okvirima Planinarenja.

Član 4.

Vodič može da vodi ture za nivoe za koje ima položenu kategoriju, koja predstavlja najveću kategoriju težine rute.

Dužnost Vodiča je da u toku pripreme i prije izvođenja ture izvodi ture za koje je kategoriziran ili da obezbijede potrebno zvanje ili drugog vodiča koji je osposobljen za tu turu.

Član 5.

Zbor Vodiča je najviši organ dobrovoljnog org. Vodiča PS BiH unutar PS BiH

Zbor Vodiča čine svi licencirani vodiči u toj tekućoj kalendarskoj godini.

Zbor vodiča je sposoban i može pravno i valjano da djeluje i odlučuje ako je prisutna polovina licenciranih vodiča za tu godinu.

Ako nema dovoljno članova za rad u datom vremenu zbora, ponovo se saziva u roku od jednog mjeseca.

Zbor vodiča odlučuje većinom svih prisutnih glasova.

Zbor vodiča vodi preds. Komisije za vodiče , ili njegov pomoćnik ili licencirani vodič kojeg izaberu na zboru vodiča.

Zbor vodiča poziva predsjednik vodiča bar jednom godišnje.

Zbor vodiča priprema smjernice za rad KV PS BiH.

Priprema okvirni nacrt rada sadržan financijski i okvirni rad KV.

Zbor bira i razrješava predsjednika i ostale članove KV, osim onih , koji su članovi KV po funkciji.

Priprema poslovnik za rad zbora vodiča ,

Imenuje organe vodiča ,

Priprema i druge akte u vezi sa vodičkom djelatnošću.

Na prijedlog KV može da izbriše registriranog vodiča PS BiH iz spiska vodiča PS BiH.

Član 6.

Prava Vodiča PS BiH su:

- izvođenje vodičke djelatnosti,
- da uživa sva prava i pogodnosti koje se navedene u pravilnicima, statutima PD u PS BiH i drugim aktima u PD i PS BiH,
- da ima pravo na napredovanju i registraciju ako je ispunio uvjete za tu kategoriju , koja su u pravilniku VODIČA PS BiH,
- pravo na troškove, koji nastaju tokom vođenja, (troškovi prevoza, smještaja, troškovi ishrane tokom vođenja, te materijalni troškovi ako su nastali tokom vođenja),
- informiranost o aktivnostima koje su vezane za vodiče i planinarske vodiče,
- da sudjeluje u pripremi ture, ako je vodi ili je tu kao pomoćni vodič,
- da odloži ili prekine turu ako je u interesu za učesnike ture,
- da na početku ture upozori na težinu i da na osnovu toga, učesnika ili učesnike koji nisu spremni za takvu turu isključi iz ture , radi sigurnosti izvođenja same ture.

Član 7.

Vodič ima pravo da sam odluči i odabere koju turu će da vodi, da po potrebi bira sebi pomoćnika.

Vodič, ako sebi izabere pomoćnika koji ima manju kategoriju koja je potrebna za tu turu, ima pravo da sebi izabere dva pomoćnika iste kategorije. Ako je laka kopnena tura (A kategorija), slobodno sebi može izabrati za pomoćnika i iskusnijeg planinara, najviše dva. Za rad i djelovanje pomoćnika odgovoran je Vodič , koji ga je izabrao.

Član 8.

Vodič je odgovoran za svoj rad po časnom planinarskom kodeksu i ostalim aktima, koji su doneseni u PS BiH.

Član 9.

Onaj ko krši ili ne poštuje ovaj pravilnik, ostale akte PS BiH, ili časni kodeks na osnovu dokumentovanog prijestupa ili kršenja , Vodič PS BiH na prijedlog komisije za Vodiče ili prijedlog grupe vodiča , takav će se Vodič brisati iz registracije.

Svi koji predlažu za isključenje Vodiča iz registra moraju od kritičnog događaja, najkasnije u toku šest mjeseci, da podnesu pismeno i argumentovano svoj zahtjev komisiji za vodiče ili PS BiH ili matičnom društvu , klubu.

III : OZNAKE VPS BiH

Član 10.

Značka Vodiča PS BiH je okruglog oblika , veličine 35mm, opasana sa zlatnom niti uz koju je crveni krug širine 5mm u kojem u donjem dijelu piše zlatnim slovima VODIČ, a u gornjem dijelu skraćena PS BiH. U sredini značke na svjetlo-plavoj podlozi je obris planine koja je bijele boje, preko planine je u donjem dijelu znak kompasa u zlatnoj boji sa četiri kraka, koji simbolizuju strane svijeta. Svaka značka je sa zadnje strane numerisana sa rednim brojem, tako da je redni broj značke i iskaznice isti.

Iskaznica je pravouga veličine 9 x 6 cm. U gornjem zaglavlju piše PLANINARSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE , ispod piše na engleskom MOUNTAINEERING UNION OF BOSNIA AND HERCEGOVINA,

Ispod piše VODIČ , ispod stoje osobni podaci i slika, na poledinu su kategorije i ovjera za registraciju. Evidenciju iskaznica vodi stručna KV PS BiH.

Pecat komisije je okruglog oblika.

Član 11.

U slučaju uništenja ili gubljenja značke ili iskaznice , svaki Vodič je dužan pismeno obavijestiti KV PS BiH .

IV : KATEGORIZACIJA

Osnove kategorizacije

Član 12.

Vodič se ogleda u svom stručnom stečenom zvanju, koje je razvrstano u sistemu kategorizacije. Osnovne kategorije su sastavljene na osnovu : težine, potrebnog tehničkog znanja, načinu kretanja, vrijeme odvijanja ture i geografske karakteristike ture. Svaka kategorija ima slovnu oznaku i kratak opis. Kategorije su stalne i standardizirane.

Član 13.

Osnovno osposobljavanje je osposobljeni Vodič A kategorije za vođenje lakih tura, što je osnova za vodiča. Program usavršavanja vodiča je stepenast ili u više dijelova.

Lično usavršavanje (u daljem tekstu provjera Vodiča PS BiH) je namijenjeno obnavljanju postojećeg zvanja i usvajanju novosti vezane za tu kategoriju.

Napredovanje i usavršavanju je namijenjeno za napredovanje u više kategorije vođenja.

Usklađen je i posebna pogodnost napredovanja u posebnim kategorijama što su navedene u članu 21. ovog pravilnika.

Kategorije vođenja

Član 14.

Lake ture – " A " kategorija

Opis: osnovno vođenje, kretanje u brdovitim terenima, bez potrebnog posebnog tehničkog znanja, Vođenje: slabo označeni ili neoznačeni putevi.

Zahtjevne ture – " B " kategorija

Opis : uključuje osnovno vodičko znanje, potom upotreba konopca, ostalih osiguranja na ruti i upotreba cepina,

Vođenje : sve iz kategorije A, pored toga označeni planinarski putevi, sa malim snijegom i laki neoznačeni putevi.

Teške rute – " C " kategorija

Opis : uključuje sve znanje iz kategorije B, kretanje u navezu, kretanje uz osiguranje , penjanje kroz lake stijene i dobro poznavanje orijentacije.

Vođenje : sve iz kategorije B pored toga vođenje po veoma teškim i neoznačenim putevima, zahtjevnim i teškim penjačkim putevima.

Lake snježne ture – " D " kategorija

Opis : osnovno zimsko vođenje , upotreba cepina i dereza, štapova i krplji.

Vođenje : sve iz kategorije A , laki označeni i lake neoznačeni putevi po snijegu, zimski markirani putevi i organizirani sigurnosni pohodi.

Teške snježne ture – " E " kategorija

Opis : Sve što je potrebno za C i D kategoriju, znanje upotrebe konopaca i vođenja u navezu u zimskim uvjetima , sa posebnim orijentacijskim znanjem.

Vođenje : sve iz kategorije C i D, zahtjevni i teško označeni putevi po snijegu, te laki i zahtjevni neoznačeni putevi po snijegu.

Lake turno ture – " G " kategorija

Opis : sve iz kategorije D, te znanje skijanja i hodanje sa skijama po različitim terenima, te posebno znanje orijentacije.

Vođenje : sve od kategorije A do D i lake turno ture.

Lake ledničke ture – " I " kategorija

Opis : hodanje sa derezama i cepinom po ledu, osiguranje po ledu, spašavanje iz procjepa leda i posebno znanje orijentacije.

Vođenje : sve iz kategorije C i E laki označeni i neoznačeni putevi po ledu, laki neoznačeni ledeni i kombinirani putevi, do zahtjevno neoznačeni putevi.

Penjački usponi – " F " kategorija

Opis : sve iz kategorije C , E i I , te znanje za vođenje penjačkih uspona , pomoć penjačima, bez snijega, sa snijegom, sa ledom, kombinirano, zaleđeni slapovi, spašavanje i orijentacija.

Vođenje : sve iz kategorija C , E i I , te penjačke smjeri u penjalištima i visokih streha, bez snijega sa snijegom i ledom do VI stepena težine po skali UIAA.

V : NAČIN DOBIVANJA KATEGORIJE

Član 15.

Nosilac programa osposobljavanja Vodiča je Komisija za vodiče PS BiH (u daljem tekstu KV PS BiH).

Obuka se provodi po istim i jednakim pravilima i temama, koje će izvoditi provjereni predavači, instruktori drugih zvanja i instruktori za osposobljavanje Vodiča, koje potvrdi PS BiH, na prijedlog KV PS BiH.

Član 16.

Za osnovno osposobljavanje, da se dobije zvanje Vodiča, moguće je pristupiti na prijedlog uspješno pripremljenog ispita i uspješno izvedene ture. Osnovno osposobljavanje za A kategoriju obuhvata : tečaj ili trening, proveden pripravnički staž, ispit i završni test.

Član 17.

Organizatori provođenja osposobljavanja ili obuke dužni su obavijestiti Komisiju za vodiče PS BiH ili PS BiH o izvođenju obuke ili kursa za vodiče.

Član 18.

Način ocjenjivanja tokom osposobljavanja ili obuke:

- nezadovoljan (ocjena 5),
- zadovoljava (ocjena 6 , 7),
- uspješan (ocjena 8,9,10).

Ocjenjivanje provjerava KV PS BiH .

Član 19.

Kandidat ako ne završiti svoje osposobljavanje ili obuku u toku tekuće godine u kojoj je prijavio tečaj, u obavezi je da ga ponovno pismeno prijavi u narednoj godini, i priznat će se aktivnosti iz prethodne godine koje je izveo ili položio. U slučaju više sile, komisija može odgoditi polaganje najviše za 15 dana od zakazanog datuma. Konačna odluka je Zbor vodiča PS BiH.

Član 20.

Po uspješno završenom osposobljavanju ili obuci kada položi ispit i postane pripravnik u kategoriji za koju su polagali, mora stažirati ili biti pripravnik najmanje dvije godine, ili imati najmanje pet tura u položenoj kategoriji.

Za svaku turu pravi pismeni izvještaj koji će na kraju dostaviti KV PS BiH. Svaku turu kandidat treba da vodi pod mentorstvom vodiča koji imaju istu kategoriju ili više, koji će potvrditi u svom izvještaju. U navedenih pet tura mora najmanje biti dva različita mentora.

Pripravnik ne može da bude mentor drugom koji ima pripravnički staž za tu kategoriju, ali može biti pomoćnik registriranom vodiču za tu kategoriju.

Član 21.

Pripravnik koji ispunji uvjete i kriterije za stjecanje zvanja ili više kategorije, dostavlja potrebnu dokumentaciju KV PS BIH ili PS BiH.

KV PS BiH će u roku od 15 dana odgovoriti kandidatu.

Kandidat ima pravo na žalbu, ako nije zadovoljan odlukom komisije ili za tok vođenja registracije, koju podnosi PS BiH.

Član 22.

Potrebni uslovi za stjecanje zvanja i više kategorije, za sve koji pristupe, su osnovni i posebni uslovi.

Osnovni uslovi su :

- najmanja starosna dob je 18 godina,
- završen najmanje IV-ti stepen obrazovanja (srednja škola),
- članstvo u društvu ili klubu koji je član PS BiH,
- tri godine aktivnog djelovanja u planinarenju,
- dobro zdravstveno stanja,
- sposobnost samostalnog hodanja i vođenja tura, za koje se želi prijaviti
- poznavanje jednog stranog jezika (nije eliminatorni uslov za prijavu) .

Kandidat dokazuje da ispunjava osnovne uslove kopiranim dokumentima. Zdravstveno stanje, kandidat potpisuje izjavu da je sposoban za vođenje te ture, te spisak tura na kojima je učestvovao.

Pojedinačni posebni uslovi za kategorije su :

Lake ture – A kategorija :

- uspješno završen prijemni ispit,
- u zadnjih pet godina učestvovanje na turama najmanje:
 - 10 različitih tura po lakim označenim ili neoznačenim putevima,
 - 10 različitih tura po zahtjevnim ili teškim putevima.

Zahtjevne ture – B kategorija :

- važeća kategorija A , pored toga u zadnjih pet godina učestvovanje u :
 - 10 različitih tura po zahtjevnim ili teškim putevima.
 - 5 različitih tura po neoznačenim putevima.

Teške ture – C kategorija :

- važeća kategorija B , pored toga u zadnjih pet godina učestvovanje u :
 - 10 različitih tura po neoznačenim putevima, misli se na neuređena penjačke smjeri najmanje visinske razlike 250 m,
 - 10 različitih penjačkih uspona stepena II po skali UIAA,
 - 10 različitih penjačkih uspona stepena III po skali UIAA.

Lake snježne ture – D kategorije :

- važeća kategorija A , pored toga u zadnjih pet godina učestvovanje u :
 - 10 različitih tura po lakim označenim i neoznačenim putevima po snijegu,
 - 5 različitih tura po zahtjevnim označenim putevima po snijegu.

Teške snježne ture – E kategorije :

- potrebna kategorija C ili D, pored toga u zadnjih pet godina učestvovanje u :
 - 10 različitih tura po zahtjevnim ili teškim putevima po snijegu,
 - 5 različitih zimskih penjačkih uspona.

Lake turno ture – G kategorije :

- potrebna kategorija A i D kategorije (ako je istodobno polaganje kategorije D i G tad nije potrebna kategorija D),
- uspješno završena provjera znanja skijanja na zahtjevnim stazama, pored toga u zadnjih pet godina učestvovanje u :
 - 10 različitih lakih turno tura,
 - 5 različitih zahtjevnih turno tura.

Lake ledničke ture – I kategorija :

- potrebna kategorija E , pored toga u zadnjih pet godina učestvovanje u :
 - 10 različitih tura po ledu ,
 - 5 različitih tura po zahtjevnim turama po ledu.

Penjački usponi – F kategorija :

- potrebna kategorija C , E i I , pored toga u zadnjih pet godina kao prvi ili u vođstvu najmanje ispenjatih :
 - 20 različitih kopnenih smjeri, sve smjeri najmanje težine V+ po skali UIAA,
 - 10 različitih visokogorskih penjačkih uspona ,
 - 10 različitih visokogorskih penjačkih uspona težine IV po skali UIAA, najmanje dužine od 500m ,
 - 10 različitih visokogorskih uspona po snijegu (zimskih),
 - 5 različitih visokogorskih uspona po snijegu najmanje težine IV po skali UIAA ili viših od 500 m,
 - 10 različitih visokogorskih ledenih / kombiniranih uspona ,
 - 5 različitih visokogorskih ledenih / kombiniranih uspona najmanje težine IV po skali UIAA, ili viših od 500 m.

Kandidat dokazuje izvedene ture, da li ispunjava posebne uslove za pojedinu kategoriju.

Član 23.

Prelazak iz niže u višu kategoriju je moguće napredovanjem i osposobljavanjem, koje obuhvaća : tečaj ili treninge, polaganje ispita, u koje spada ispitni zahtjev, pisani test i ispitna tura, te završen pripravnički staž za zahtijevanu višu kategoriju. Ako kandidat osnovno osposobljavanje završi sa ocjenom "uspješno završio", može odmah učestvovati u daljem osposobljavanju.

Nakon uzastopne tri godine aktivnosti može se u nastavku osposobljavanja uključiti svako ko je osnovno osposobljavanje završio sa ocjenom "zadovoljava".

Kandidat tada mora da ispunjava posebne uslove za naznačenu kategoriju , koji su napisani u članu 21. ovog pravilnika.

Ako kandidat stekne višu kategoriju , smatra se da ispunjava uslove i za nižu kategoriju, odvojeno za kopnene, snježne i turno ture.

Član 24.

Kandidati (instruktori planinarskog odgoja, alpinisti, alpinistički instruktori, članovi GSS,) za višu kategoriju , koji imaju priznat naziv Vodiča , te imaju odgovarajuće znanje i iskustvo jednako vrijedno osposobljavanju za višu kategoriju, koji su stekli u drugim osposobljavajućim tečajima u okviru PS BiH ili izvan nje, mogu uz ispunjavanje posebnih uslova , koji su napisani u članu 21. ovog pravilnika, uz predviđeni pripravnički staž , pristupiti polaganju za željenu kategoriju. Uslovi i način stjecanja i potvrđivanja kategorije su zapisane u uputama za stjecanje i potvrđivanje kategorije u posebnim slučajevima, koji sprovodi KV PS BiH , a prihvata i verifikuje PS BiH.

Član 25.

Vodič, koji u skladu sa dogovorom između PS BiH i UIAA ispunjava uslove , može da dobije odgovarajuću kategoriju po standardima UIAA.

Član 26.

Ispunjavanje uslova za Vodiča mogu se uključiti svi kategorizirani Vodiči PS BiH i ostali pojedinci koji podnesu zahtjev za stjecanje zvanja.

Član 27.

Licenca za vođenje važi tri godine koju potvrđuje Komisija za vodiče PS BiH , odnosno do sljedećeg potvrđivanja, ako je to u sklopu trogodišnjeg ciklusa odnosno ako nema drugačije odluke KV PS BiH.

U iskaznici je napisana godina do kad važi licenca. Ako Vodič učestvuje u usavršavanju u godini u kojoj mu je izdata licenca za određenu kategoriju, ista mu važi do isteka, a nova kategorija se upisuje po ponovnom produženju licence.

Ako Vodič učestvuje u usavršavanju nakon isteka licence , ta mu se godina može uzeti u obzir u trogodišnju licencu, ili te godine neće imati licence.

Član 28.

Teme za usavršavanje Vodiča određuje KV PS BiH, tri godine prije početka ciklusa. U te tri godine teme moraju biti usklađene tako da se za usavršavanje u nastavku izda pismeno gradivo.

VI : REGISTRACIJA VODIČA

Član 29.

Svi Vodiči uz izdavanje uvjerenja o osposobljavanju upisuju se u registar Vodiča PS BiH, kojeg operativno vodi stručna KV PS BiH. Sa danom upisa u Registar Vodiča PS BiH važi prva dozvola ili licenca za period od tri godine.

Registracija obuhvata lične podatke , podatke o osposobljavanju, te podatke postignute u stručnom osposobljavanju , odnosno kategorije vođenja. Podatke može koristiti PS BiH u skladu sa zakonskim propisima.

Član 30.

Kao učešće u usavršavanju Vodiča PS BiH smatra se i aktivno učešće instruktora, ako je isti uz temu koju je vodio ili pomagao voditi aktivno sudjelovao i na svim ostalim temama usavršavanja Vodiča.

Član 31.

Ako Vodič sa licencom za obavljanje stručnog rada ne produži dva puta uzastopno (period od šest godina) , mora prije učestvovanja u usavršavanju ponovno ispuniti posebne uslove za učestvovanje za osposobljavanje za kategoriju A. Ispunjavanje uslova dokazuje sa listom obavljenih tura.

Član 32.

Vodiči, koji su u svojoj najvišoj kategoriji aktivni već najmanje deset godina, za produženje licence nisu obavezni slati izvještaj o svojoj aktivnosti, dovoljno je samo pismeno izraziti želju. Period od deset godina se smatra od dana kada je Vodiču potvrđena najviša kategorija vođenja , koja je određena ovim pravilnikom.

Član 33.

Zahtjev Vodič koji ne ispunjava uslove za produženje registracije, odbacuje se dok ne ispuni uslove. Registracija u protekloj godini nije uslov za registraciju u sljedećoj godini. Iznimno se može registracija produžiti na jednu godinu, unatoč ne ispunjavanju uslova, ako Vodič preda pismenu molbu u kojoj navodi razloge za ne ispunjavanje uslova. Molbu razmatra KV PS BiH. Vodič može na odluku KV PS BiH da se žali PS BiH u roku od 15 dana. Odluka PS BiH je konačna.

Član 34.

Svake godine se u obavijesti KV PS BiH objavljuje spisak registriranih Vodiča za tekuću godinu.

VII : PRIZNANJA ZA VODIČE

Član 35.

Priznanje se dodjeljuju svim vodičima koji su u svom radu značajno doprinijeli ka razvoju i ugledu vođenja u okviru PS BiH, što uređuje pravilnik o priznanjima zbora vodica PS BiH, kojeg prihvati i potvrdi zbor vodica.

VII : PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 36.

Svi postupci za stjecanje odnosno potvrđivanje kategorija, koji su započeti do donošenja ovog pravilnika , izvode se po načinu koji je važeći do prihvatanja ovog pravilnika

Član 37.

Tumačenje ovog pravilnika daje Komisija za vodiče PS BiH i UO PS BiH.

Član 38.

Pravilnik stupa na snagu osam dana nakon potvrđivanja od strane PS BiH.

Broj : 01-20/03-09

Datum : 26. mart 2009.god.

Predsjednik komisije za Vodiče :

Ermin Lipović

Predsjednik PS BiH

Mirsad Huseinović